

ΤΑ ΜΕΡΗ ΤΟΥ ΛΟΓΟΥ ΣΤΗΝ ΒΓ

съществително име човек, учебник, маса, радост, приятелство, училище...	ουσιαστικό όνομα	ονομάζει οντότητες, πράγματα, ιδέες, φαινόμενα...
прилагателно име добър, добра, добро, добри	επίθετο	σημαίνει ποιότητες
местоимение аз, твой, никой, някой, всеки...	αντωνυμία	αντικαθιστά όνομα ή σύνολο λέξεων
числително име един, една, едно, два, две, първи, втори...	αριθμητικό όνομα	ονομάζει αριθμούς και ποσότητες - τεύχη ή σειρά
глагол чета, обичам, вървя, смея се...	ρήμα	σημαίνει δραστηριότητα και κατάσταση που συνδέεται με πρόσωπο ή πράγμα
наречие добре, бързо, пеш..	επίρρημα	ονομάζει τις συνθήκες της εκτέλεσης των δραστηριοτήτων ή των καταστάσεων
съюз и, а, но, или, че...	сύνδεσμος	συνδέει όμοια μέρη της πρότασης ή διαφορετικές προτάσεις
предлог в, във, с, на...	πρόθεση	εκφράζει νοητικές σχέσεις στην πρόταση
частица не, да по-, най-, ли...	μόριο	συμπληρώνει και διευκρινίζει το νόημα της πρότασης
междуметие ах, ох, ура...	επιφώνημα	εκφράζει συναισθήματα

Ταξινόμηση:

Ανάλογα από την ιδιότητα τους στην πρόταση, τα μέρη του λόγου είναι:

самостояни	διακριτά	несамостояни	αδιάκριτα
съществително име		съюз	
прилагателно име		предлог	
местоимение		частица	
числително име		междуметие	
глагол			
наречие			

Ανάλογα από το εάν μεταβάλλονται τα μορφολογικά τους χαρακτηριστικά είναι :

изменяеми	κλιτά	неизменяеми	άκλιτα
съществително име		наречие	
прилагателно име		съюз	
местоимение		предлог	
числително име		частица	
глагол		междуметие	

Μια ολοκληρωμένη σκέψη- πρόταση περιέχει δύο κύρια στοιχεία:

1. **υποκείμενο**-θέμα
2. **κατηγορούμενο**-δράση του θέματος ή κατάσταση του θέματος.

Τα κύρια μέρη της πρότασης είναι οι λέξεις που σημαίνουν αυτά τα δύο στοιχεία: το υποκείμενο και το κατηγορούμενο: **Никос учи.**

Στην πρόταση τα κύρια μέρη μπορούν να εξηγηθούν με άλλες λέξεις που τους συμπληρώνουν, διευκρινίζουν και αποσαφηνίζουν:

Никос учи.

Никос учи **език.** (Какво учи? - **език** –άμεσο αντικείμενο)

Никос учи **български език.** (Какъв език? – **български**- ορισμός)

Τα μέρη της πρότασης είναι:

подлог	υποκείμενο
сказуемо	κατηγορούμενο
определение	ορισμός
обстоятелствено пояснение	επεξηγηματικός προσδιορισμός
допълнение	αντικείμενο
*пряко допълнение	*άμεσο
*непряко допълнение	*έμμεσο

Τα μέρη της πρότασης κατατάσσονται σε κύρια και δευτερεύοντα:

υποκείμενο Яна	κατηγορούμενο чете	ορισμός интересна	αντικείμενο книга	προσδιορισμός в библиотеката.
--------------------------	------------------------------	-----------------------------	-----------------------------	---

главни части	подлог сказуемо	Τα κύρια μέρη της πρότασης είναι το υποκείμενο και το κατηγορούμενο.
второстепенни части	допълнение определение обстоятелствено пояснение приложение	Τα δευτερεύοντα μέρη της πρότασης είναι το αντικείμενο, ο ορισμός, ο επεξηγηματικός προσδιορισμός, η εφαρμογή.

Στην πρόταση όλα τα μορφολογικά μέρη κατατάσσονται ανάλογα από την συντακτική υπηρεσία, που εκτελούν σ αυτό.

Ο σκοπός είναι να σχηματιστεί νοητικά ολοκληρωμένη πρόταση.

Κάθε μορφολογικό μέρος (ουσιαστικό όνομα, επίθετο, ρήμα ...) είναι διαφορετικό μέρος της πρότασης.

Στην πρόταση κάθε μέρος του λόγου εκτελεί διαφορετική λειτουργία:

подлог	съществително име прилагателно име местоимение числително име ...	Яна	Υποκείμενο <i>Όλα τα μέρη του λόγου μπορούν να είναι υποκείμενο στην πρόταση</i>
сказуемо	глагол	чете	Κατηγορούμενο <i>Στα πλαίσια της πρότασης το ρήμα είναι κατηγορούμενο.</i>
определение	прилагателно име местоимение числително име	интересна	Ορισμός <i>Τα επίθετα, οι αντωνυμίες, τα αριθμητικά στην πρόταση είναι ορισμοί .</i>
допълнение *пряко допълнение *непряко допълнение	имена местоимения	книга	Αντικείμενο (άμεσο και έμμεσο) <i>Τα ονόματα και οι αντωνυμίες στην πρόταση είναι αντικείμενα (άμεσα και έμμεσα).</i>
обстоятелствено пояснение	наречие име+предлог	в библиотеката.	Επεξηγηματικός προσδιορισμός <i>Τα επιρρήματα και κάποια ονόματα + προθέσεις στην πρόταση είναι επεξηγηματικός προσδιορισμός.</i>

ΤΑ ΜΕΡΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Τα κύρια μέρη της πρότασης είναι το υποκείμενο και το κατηγορούμενο:

<p>ПОДЛОГ</p> <p>Яна чете книга.</p>	<p>Кой чете?: Яна Кой се чете?: Книгата</p>	<p><i>Είναι πρόσωπο ή πράγμα, όποιο:</i> <i>Στην ενεργητική φωνή είναι:</i> λειτουργός της ενέργειας του ρήματος <i>Στην παθητική φωνή είναι:</i> δέκτης της ενέργειας του ρήματος .</p>
<p>СКАЗУЕМО</p> <p>Яна чете книга. Книгата се чете от Яна.</p>	<p>Какво прави?: чете Какво прави?: се чете</p>	<p>Εκφράζει δραστηριότητα ή κατάσταση ,η οποία σχετίζεται στο άτομο ή στο πράγμα , που είναι υποκείμενο στην πρόταση. Εκφράζεται από ρήμα. Προσοχή! Το κατηγορούμενο(το ρήμα) συμφωνεί στο πρόσωπο και στο αριθμό με το υποκείμενο!</p>

Έκφραση του υποκειμένου στην πρόταση:

<p><u>Студентите</u> <u>дойдоха</u>. <u>Те</u> <u>дойдоха</u>. <u>Всички</u> <u>дойдоха</u>. <u>Никои</u> <u>не</u> <u>дойде</u>. <u>Някои</u> <u>дойдоха</u>. <u>Новите</u> <u>вече</u> <u>се</u> <u>записаха</u>. <u>Новоприетите</u> <u>се</u> <u>записаха</u>. <u>Първите</u> <u>вече</u> <u>се</u> <u>записаха</u>.</p> <p><u>Дядото</u> <u>и</u> <u>бабата</u> <u>живеели</u> <u>в</u> <u>колиба</u> <u>в</u> <u>гората</u>. <u>Вие</u> <u>с</u> <u>тях</u> <u>ще</u> <u>тръгнете</u> <u>първи</u>. <u>Двама</u> <u>от</u> <u>групата</u> <u>тръгнаха</u> <u>първи</u>.</p> <p><u>Самолетът</u> <u>има</u> <u>закъснение</u>. <u>Най-хубавият</u> <u>подарък</u> <u>е</u> <u>цветето</u>. <u>Наученият</u> <u>урок</u> <u>е</u> <u>лесен</u>. <u>Първият</u> <u>влезе</u>. <u>Следващият</u> <u>да</u> <u>влезе</u>.</p>	<p><i>Οι φοιτητές ήρθαν.</i> <i>Αυτοί ήρθαν.</i> <i>Όλοι ήρθαν.</i> <i>Κανείς δεν ήρθε.</i> <i>Ήρθαν κάποιοι.</i> <i>Οι καινούργιοι έχουν ήδη εγγραφεί.</i> <i>Οι νεόφυτοι έχουν εγγραφεί.</i> <i>Οι πρώτοι έχουν ήδη εγγραφεί.</i></p> <p><i>Ο παππούς και η γιαγιά ζούσαν σε μια καλύβα στο δάσος.</i> <i>Εσύ με αυτούς θα πάτε πρώτοι.</i> <i>Δύο από την ομάδα πήγαν πρώτοι.</i></p> <p><i>Το αεροπλάνο καθυστέρησε.</i> <i>Το ομορφότερο δώρο είναι το λουλούδι.</i> <i>Το μελετημένο μάθημα είναι εύκολο.</i> <i>Ήρθε ο πρώτος.</i> <i>Ο επόμενος να μπει.</i></p>	<p><i>Το υποκείμενο εκφράζεται συνήθως με ουσιαστικό ή αντωνυμία.</i> <i>Το υποκείμενο μπορεί επίσης να είναι μια λέξη που χρησιμοποιείται στην υπηρεσία ουσιαστικού ονόματος :</i> επίθετο, μετοχή , αριθμητικό ονόμα.</p> <p><i>Το υποκείμενο μπορεί επίσης να εκφραστεί μέσω συνδυασμών λέξεων.</i></p> <p><i>Το υποκείμενο αρσενικού γένους ενικού αριθμού είναι με πλήρες άρθρο.</i></p> <p><i>*όλα τα μορφολογικά μέρη μπορούν να είναι υποκείμενο:</i> „Лу” е частица. „На” е предлог. „И” е съюз. „Ох” е междуметие.</p>
---	---	---

ΚΑΤΗΓΟΡΟΥΜΕΝΟ Το κατηγορούμενο επισημαίνει τη δράση ή την κατάσταση του υποκειμένου που αναφέρεται στην πρόταση. Συνήθως εκφράζεται με ρήμα.

Κάθε μορφή του ρήματος με την κατάληξη της δείχνει ρηματικό πρόσωπο: πρώτο, δεύτερο, τρίτο (ενικού ή πληθυντικού αριθμού).

Το ρηματικό πρόσωπο συμπύπτει με το πράγμα ή το άτομο που εκφράζεται από το υποκείμενο:

Студентите дойдоха. Цветето ухае.

Έκφραση του κατηγορούμενο στην πρόταση:

просто сказуемо	Той <u>чете</u> . Той <u>ще чете</u> . Той <u>няма да чете</u> . Той <u>щеше да чете</u> . Той <u>нямаше да чете</u> . Той <u>би чел</u>	Διαβάζει. Θα διαβάσει. Δεν θα διαβάξει. Θα διάβαζε. Δεν θα διάβαζε. Θα μπορούσε να διάβαζε.	απλό κατηγορούμενο Αποτελείται από μια μορφή ρήματος . Από την πλευρά της αυτή η μορφή μπορεί να είναι σύνθετη (να συμπεριλαμβάνει πάνω από μια λέξη)
съставно сказуемо	Той <u>започна да чете</u> . Той <u>продължи да чете</u> . Той <u>спря да чете</u> . Той <u>може да чете</u> . Той <u>трябва да чете</u> . Той <u>може би чете</u> .	Αρχισε να διαβάξει. Συνέχισε να διαβάξει . Σταμάτησε να διαβάξει. Ξέρι να διαβάξει. Πρέπει να διαβάσει. Ίσως έχει διαβάσει.	σύνθετο κατηγορούμενο Αποτελείται από δύο ρήματα . Το ένα εκφράζει την ρηματική ενέργεια. Το άλλο εκφράζει κάτι συμπληρωματικό: αρχή, συνέχεια, τέλος, δυνατότητα, αδυναμία , αναγκαιότητα κ.τ.λ.
сложно съставно сказуемо	Той <u>може да започне да чете</u> . Той <u>трябва да продължи да чете</u> .	Μπορεί να αρχίσει να διαβάξει. Πρέπει να συνεχίσει να διαβάξει.	πολυσύνθετο κατηγορούμενο Όταν το κατηγορούμενο αποτελείται από περισσότερα από δυο ρήματα Στο παράδειγμα μόνο το ρήμα чете έχει αυτοτελή λεξική σημασία , (може да започне, трябва да продължи) εκφράζουν την αναγκαιότητα και την δυνατότητα της ρηματικής ανεργίας - чете .
именно сказуемо	Той <u>е най-добрият</u> . Той <u>щеше да е най- добрият</u> . Той <u>би бил най-добрият</u> .	Είναι ο καλύτερος. Θα ήταν ο καλύτερος. Θα μπορούσε να ήταν ο καλύτερος.	ονομαστικό κατηγορούμενο Συμπεριλαμβάνει όνομα και ένα βοηθητικό ρήμα. Η μορφή του ρήματος μπορεί να είναι σύνθετη(να συμπεριλαμβάνει πάνω από μια λέξη).
сложно именно сказуемо	Той <u>трябва да бъде най-добрият</u> . Той <u>може да бъде най-добрият</u> . Той <u>трябва да продължи да бъде най-добрият</u> .	Πρέπει να είναι ο καλύτερος. Μπορεί να είναι ο καλύτερος. Πρέπει να συνεχίσει να είναι ο καλύτερος.	σύνθετο ονομαστικό κατηγορούμενο Συμπεριλαμβάνει όνομα και δυο και περισσότερα βοηθητικά ρήματα.

*Το κύριο χαρακτηριστικό του σύνθετο κατηγορούμενου είναι ότι έχει πάντα ένα ενιαίο λειτουργό.

Επομένως όλα τα ρήματα που συμμετέχουν στην δομή του είναι στο ίδιο ρηματικό πρόσωπο.

*Το θέμα του κατηγορούμενου εξετάζεται εκτενεστέρα σε ξεχωριστό κεφάλαιο.

ΤΑ ΔΕΥΤΕΡΕΥΟΝΤΑ ΜΕΡΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

<p>ДОПЪЛНЕНИЕ</p> <p>Какво? Кого? (άμεσο)</p> <p>На,за, при, у, с ... кого? (έμμεσο)</p>	<p>Яна чете книга (άμεσο).</p> <p>Яна чете книга на детето (έμμεσο).</p>	<p>Το αντικείμενο συμπληρώνει και αποσαφηνίζει την ρηματική ενέργεια, δείχνοντας τον δέκτη της ενεργείας, οποίος μπορεί να είναι άμεσος και έμμεσος, επομένως το αντικείμενο εξίσου είναι:</p> <p>άμεσο-συνδέεται με το κατηγορούμενο χωρίς πρόθεση έμμεσο - συνδέεται με το κατηγορούμενο με πρόθεση</p>
<p>ОБСТОЯТЕЛСТВЕНО ΠΟЯСНЕНИЕ</p> <p>Κοга?</p> <p>Κъде?</p> <p>Как?По какъв начин?</p>	<p>Вечер Яна чете книга.</p> <p>Яна чете книга в хола.</p> <p>Яна чете внимателно книгата.</p> <p>Вечер Яна чете внимателно книга в хола.</p> <p><i>Το βράδυ, η Γιάννα διαβάζει ένα βιβλίο.</i></p> <p><i>Η Γιάννα διαβάζει ένα βιβλίο στο σαλόνι.</i></p> <p><i>Η Γιάννα διαβάζει ένα βιβλίο προσεκτικά.</i></p> <p><i>Το βράδυ, η Υαπα διαβάζει προσεκτικά ένα βιβλίο στο σαλόνι.</i></p>	<p>Επεξηγηματικός προσδιορισμός δίνει απάντηση στις ερωτήσεις пότε, που, πως, με ποιο τρόπο εκτελείται η ενέργεια του ρήματος.</p> <p>Αποσαφηνίζει τις συνθήκες, στις οποίες εκτελείται η ενέργεια.</p>
<p>ОПРЕДЕЛЕНИЕ</p> <p>Какъв? Каква?Какво?Какви?</p>	<p>συμφωνημένος ορισμός:</p> <p>Яна чете интересна книга.</p> <p>μη συμφωνημένος ορισμός:</p> <p>Яна чете книга за деца.</p> <p>Яна чете интересна книга за деца.</p> <p><i>Η Γιάννα διαβάζει ενδιαφέρον βιβλίο.</i></p> <p><i>Η Γιάννα διαβάζει βιβλίο για παιδιά.</i></p> <p><i>Η Γιάννα διαβάζει ένα ενδιαφέρον βιβλίο για τα παιδιά.</i></p>	<p>Ο ορισμός αποσαφηνίζει τα ουσιαστικά ονόματα στην πρόταση.</p> <p>Μπορεί να είναι:</p> <p>Συμφωνημένος ορισμός-συνδέεται με το ουσιαστικό όνομα, καθώς συμφωνεί μαζί του σε γένος και αριθμό.</p> <p>Μη συμφωνημένος ορισμός-μπορεί να συνδέεται με το ουσιαστικό όνομα με πρόθεση και δεν συμφωνεί μαζί του σε γένος και αριθμό και .</p>
<p>ПРИЛОЖЕНИЕ</p>	<p>улица „Здравец” художник импресионист зала „Арена” οδός "Zdravets" καλλιτέχνης импресионίστας αίθουσα "Arena"</p> <p>доктор Петров Баба Марта, Дядо Коледа дядо Петко, баба Пенка река Марица, нос Емине</p>	<p>Εφαρμογή</p> <p>Ένα ουσιαστικό όνομα αποσαφηνίζει ένα άλλο ουσιαστικό όνομα χωρίς να συμφωνούν μεταξύ τους σε γένος και αριθμό.</p> <p>Συνήθως είναι μετά από το προσδιοριζόμενο όνομα .</p> <p>Όταν σημαίνει επάγγελμα, συγγένεια, τοποθεσία είναι μπροστά από το προσδιοριζόμενο ουσιαστικό</p>

група на подлога

<p>подлог определение приложение</p>	<p>Новата <u>студентка</u> е от град Кавала.</p> <p>Η νέα φοιτήτρια είναι από την πόλη της Καβάλας.</p> <p>подлог: студентка група на подлога: <i>определение:</i> новата <i>приложение:</i> Кавала</p>	<p>ομάδα του υποκειμένου <i>Το υποκείμενο μαζί με τα δευτερεύοντα μέρη, που τον αποσαφηνίζουν: ορισμός, εφαρμογή, σχηματίζουν την ομάδα του υποκειμένου.</i></p>
---	---	---

група на сказуемото

<p>сказуемо допълнение обстоятелствено пояснение сказуемно определение</p>	<p>Сега студентката <u>взема</u> книга от библиотеката.</p> <p>Τώρα η φοιτήτρια παίρνει ένα βιβλίο από τη βιβλιοθήκη.</p> <p>сказуемо: взема група на сказуемото: <i>допълнение:</i> книга <i>обстоятелствено пояснение:</i> сега, от библиотеката</p>	<p>ομάδα του κατηγορουμένου <i>Το κατηγορούμενο μαζί με τα δευτερεύοντα μέρη, που τον αποσαφηνίζουν: αντικείμενο και ο επεξηγηματικός προσδιορισμός ορισμός του κατηγορημένου σχηματίζουν την ομάδα του κατηγορουμένου.</i></p>
---	--	--

Ομοιογενή μέρη στην πρόταση

Ομοιογενή μέρη είναι οι λέξεις, οποίες έχουν την **ίδια συντακτική υπηρεσία** στην πρόταση. Ομοιογενή μέρη μπορούν να έχουν **το υποκείμενο, το αντικείμενο, ο ορισμός, ο επεξηγηματικός προσδιορισμός**.

Το υποκείμενο, το αντικείμενο, ο ορισμός, ο επεξηγηματικός προσδιορισμός μπορούν να παρουσιαστούν με πάνω από μια και επιπλέον λέξεις στην πρόταση.

Μεταξύ τους χωρίζονται είτε με κόμμα, είτε συμπλεκτικά.

<p>еднородни подлози Ομοιογενή υποκείμενα</p>	<p>Янис, Ана,Виктория са студенти. Масата, столовете, шкафовете са нови. Лятото и пролетта са ми любимите сезони. Днес майка ми, баща ми и братята ми пристигат от Крит, където бяха на почивка.</p>	<p>Ο Γιάννης, η Άννα, η Βικτόρια είναι φοιτητές. Το τραπέζι, οι καρέκλες, τα ντουλάπια είναι καινούργια. Το καλοκαίρι και η άνοιξη είναι οι αγαπημένες μου εποχές. Σήμερα η μητέρα μου, ο πατέρας μου και τα αδέρφια μου φθάνουν από την Κρήτη, όπου ήταν σε διακοπές.</p>
<p>еднородни допълнения Ομοιογενή αντικείμενα</p>	<p>Търся г-н Петров и г-н Маринов. Обадох се по телефона на Мария, на Борис и на Явор. Запознах се с Иван и с родителите му. В свободното си време обичам да чета книги, вестници, списания. Обичам да ям плодове, зелчуци, паста.</p>	<p>Ψάχνω τον κ. Πετρόφ και τον κ. Μαρίνοφ. Τηλεφώνησα στη Μαρία, τον Μπόρις και τον Γιαβόρ στο τηλέφωνο. Γνώρισα τον Ιβάν και τους γονείς του. Στον ελεύθερο χρόνο μου, μου αρέσει να διαβάζω βιβλία, εφημερίδες, περιοδικά. Μου αρέσει να τρώω φρούτα, λάχανο, ζυμαρικά.</p>
<p>еднородни определения Ομοιογενείς ορισμοί Όταν οι ομοιογενείς ορισμοί είναι ποιοτικά και σχετικά επίθετα δεν χωρίζονται με κόμμα.</p>	<p>Тя има дълга, права, черна коса. Моето кученце има живи и умни очи. Морето през август е синьо и спокойно. Той харесва бързите спортни автомобили. Мечтае си за скъп червен автомобил. Моята сестра е висока, красива и умна.</p>	<p>Έχει μακριά, ίσια, μαύρα μαλλιά. Το κουτάβι μου έχει ζωηρά, έξυπνα μάτια. Η θάλασσα τον Αύγουστο είναι γαλάζια και ήρεμη. Του αρέσουν τα γρήγορα спор αυτοκίνητα. Ονειρεύεται ένα ακριβό κόκκινο αυτοκίνητο. Η αδερφή μου είναι ψηλή, όμορφη και έξυπνη.</p>
<p>еднородни обстоятелствени пояснения Ομοιογενείς επεξηγηματικοί προσδιορισμοί</p>	<p>Обичам да ходя на море и на планина. През лятото и зимата въздухът в планината е чист и свеж. Той говори ясно и високо.</p>	<p>Μου αρέσει να πηγαίνω στη θάλασσα και στο βουνό. Και το καλοκαίρι και το χειμώνα ο αέρας στο βουνό είναι καθαρός και φρέσκος. Μιλάει καθαρά και δυνατά.</p>